

Mia  
Kankimeki

Sievietes,  
par kurām  
domāju  
naktīs

Mia  
Kankimäki

Naiset  
joita  
ajattelen  
öisin

Mia  
Kankimeki

Sievietes,  
par kurām  
domāju  
naktīs

No somu valodas tulkojusi  
GUNTA PĀVOLA



821.511.111-94

Ka 370

**Mia Kankimäki**

**NAISET JOITA AJATTELEN ÖISIN**

Copyright © Mia Kankimäki 2018

Original edition published by Otava.

Latvian edition published by agreement with Mia Kankimäki  
and Elina Ahlback Literary Agency, Helsinki, Finland.

Cover by Otava Publishing

Picture © *The Widow of Rauchgasse*, Stephen Mackey

Background © Istockphoto

Cover design © Piia Aho

All rights reserved.

**FILI**  
FINNISH LITERATURE EXCHANGE

The translation has been published with the financial support of FILI/  
the Finnish Ministry of Education and Culture.

Grāmata izdota ar *Finnish Literature Exchange (FILI)*

Somijas Izglītības un kultūras ministrijas finansiālu atbalstu.

**Mia Kankimeki**

**SIEVIETES, PAR KURĀM DOMĀJU NAKTĪS**

Apgāda Zvaigzne ABC vadītāja VIJA KILBLOKA

Projekta vadītāja *Meldra Āboliņa*

Redaktore *Elina Vanaga*

Korektore *Diāna Graudiņa, Evija Stikute*

Mākslinieciskā redaktore *Inguna Kļava Švanka*

Vāka dizainu adaptējusi *Ilze Isaka*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,

Rīgā, LV-1010. Red. nr. R-452.

Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.<sup>1</sup> pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Gunta Pāvola, 2020

© Mākslinieciskais noformējums, literārā apdare, izdevums latviešu valodā,

Apgāds Zvaigzne ABC, 2020

ISBN 978-9934-0-8821-6

Tu domā, ka zini, ko ceļojums tev piedāvās,  
bet tieši to tu nezini.

KARENA BLIKSENA VĒSTULĒ NO ĀFRIKAS 18.01.1917

Burvīgās daiļavas un skaistmates mūzas, nāciet!

SAPFO 7. GS. P.M.Ē.



## Saturs

I Nakts sievietes. Atzīšanās 9

### *Āfrika*

II Balta migla, ziema–pavasaris 13

*Sēžu lidmašīnā pa ceļam uz Kilimandžāro un baidos*

Karena Blikšana 20

III Āfrika, maijs 25

*Braucu uz Āfriku pēc Karenas drosmes*

### *Pētnieces*

IV Kallio–Vihti, vasara 149

*Atrodu pētnieces Vihti bēniņos un apbraucu apkārt  
zemeslodei*

Izabella Bērda 157

Ida Feifere 187

Mērija Kingslija 208

V Kioto, septembris 238

*Dodos depresiju dziedinošā ceļojumā uz Japānu  
(un jau atkal līdzī nēmu pārāk daudz mantu)*

Aleksandra Deivida-Nīla 260

Nellija Blai 273

Neveiksmīgāko mantu pakotāju top 3 281

# *Mākslinieces*

VI Florence, novembris 289

*Braucu uz Florenci bez jebkāda iemesla un beigās  
rakstu par Ufici sievietēm*

Sofonisba Angvisola 313

Lavīnija Fontana 327

Artemīzija Džentileski 339

VII Kallio–Macano, ziema–pavasaris 362

*Dodos uz rakstnieku rezidenci, kur ir tik jauki,  
ka netieku pie rakstīšanas*

VIII Roma–Boloņa–Florence *revisited* 381

IX Normandija, septembris 389

*Domāju par nakts sievietēm Atlantijas okeāna  
krastā un karuselī jāju ar žirafi*

Jajoi Kusama 396

X Burvju kalns 414

Pateicības 424

Literatūra 426



## I Nakts sievietes. Atzīšanās

**M**ani sauc M. Man ir četrdesmit trīs gadi. Gadu gaitā neskaitāmas naktis esmu domājusi par sievietēm – un tas nekādi nav saistīts ar seksu.

Es domāju par sievietēm tajās bezmiega naktīs, kad mana dzīve, sirdslietas vai pasaules uztvere ir izsista no sliedēm un man šķiet, ka tā briesmīgā vilku stunda nekad nebeigsies. Tajās naktīs es vācu ap sevi neredzamu vēsturisku sieviešu gvardi – sargeņģeļus, kas spēj parādīt ceļa turpinājumu.

Šo iedvesmojošo nakts sieviešu dzīve nav bijusi parasta. Viņas pārkāpa robežas un darija to, ko neviens no viņām negaidīja. Daudzas bija mākslinieces un rakstniece – sievietes, kuru darbs bijis vientuļš un iekšup vērsts. Vairumam nebija ģimenes un bērnu, un viņu attiecības ar vīriešiem neatbilda vispārpieņemtajiem standartiem. Daudzas ceļoja vai iedzīvojās citā kultūrā, turklāt šo soli spēra, jau brieduma gados esot. Dažas visu mūžu nodzīvoja kopā ar māti, daudzas cieta no slimībām vai garīgās veselības traucējumiem. Tomēr viņas visas sekoja savam aicinājumam un ceļu izvēlējās pašas, neņemot vērā apkārtējo gaidas. Šīs priekšzīmi rādošās sievietes ir mans plāns B – tas, kuru lietošu, ja nekas cits neizdosies.

Viena no viņām ir pirms tūkstoš gadiem Kioto dzīvojušī galma dāma un rakstniece Sei Šonagona, par kuru sarakstīju savu pirmo grāmatu. Bet ir arī citas. Naktīs es domāju par Frīdu Kālo, kuras dzīvesstāstu izlasīju, kad man bija astoņpadsmit, un tas izmainīja manu priekšstatu par sievietību. Es domāju par Džordžiju O'Kifu, kura vienatnē devās uz Ņūmeksikas tuksnesi gleznot

bifeļu galvaskausus un septiņdesmit gadu vecumā pirmo reizi apbrauca apkārt pasaulei. Es domāju par japānieti Jajoi Kusamu, kura nolēma kļūt par mākslinieci, uzrakstīja vēstuli Džordžijai O'Kifai, lūdzot padomu, un vēlāk, satricinājusi sešdesmito gadu Ņujorkas mākslas pasauli, atgriezās Tokijā un apmetās uz dzīvi psihiatriskajā klīnikā. Es domāju par Karenu Bliksenu, kura sekoja vīram uz Āfriku un beigu beigās viena pati vadīja fermu. Es domāju par Džeinu Ostinu, kura reformēja romānu rakstīšanas mākslu, taču nekad neapprecējās un visu mūžu nodzīvoja vecāku mājas jumtistabā Anglijas laukos. Es domāju par Edo laikmeta Japānā dzīvojušo mākslinieci un dzejnieci Emu Saiko – tieši viņas rāmums ļauj man visbeidzot aizmigt nakts vistumšākajā stundā.

Kur šīs sievietes smēlās drosmi? Kādus padomus viņas man dotu, ja mēs satiktos? Un vissvarīgākais: vai es spētu doties izpētes ceļojumā viņām pa pēdām?

Šobrīd mans ceļojums ir ildzis jau labu laiku, bet vēl aizvien atrodas iztēli uzbudinošas, aizmirstas nakts sievietes un man prātā sazarojas arvien plašāks dažādos laikmetos un pasaules vietās dzīvojušu sieviešu tiklojums. Tās ir mērijas, karenas, idas, nelīlijas, martas, aleksīnas, sofonisbas, batistas. Rakstnieces, mākslinieces, pētnieces, nomāktas vecmeitas, kara korespondentes, renesanses laika augstmaņu sievas.

Viņas ir sievietes, par kurām es domāju naktīs. Iesākumā par viņām domāju bezmiega naktīs, meklējama spēku, iedvesmu un dzīves jēgu; tagad es naktīs neguļu viņu dēļ, viņu iedvesmota. Kādēļ viņas man rādās, man pieķeras, aizrauj mani līdzī? Kādēļ esmu salikusi viņu bildes ap darbapbaldu? Kādēļ uz grīdas krājas arvien augstākas par viņām stāstošu grāmatu kaudzes? Kādēļ es kā talismanus vācu ar viņām saistītas informācijas druskas?

Tagad sākšu visu no sākuma – pa vienai bildei vien.

Bet vispirms sakravāšu ceļasomu, jo drīz man jālido prom.